

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 85/2018-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Školníkom, Mierová 1, Veľký Krtíš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 18/2017 zo 6. júna 2017, ako aj konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDAKČIA] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2017 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA],

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Školníkom, Mierová 1, Veľký Krtíš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 18/2017 zo 6. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo.

2. Sťažnosť sťažovateľa bola po jej doručení pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019.

Na zasadnutí pléna ústavného súdu 25. apríla 2019 bol schválený Rozvrh práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2018 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). V súlade s čl. X bodom 3 rozvrhu práce bola vec sťažovateľa na základe rozhodnutia predsedu ústavného súdu o nariadení jej pridelenia zo 6. mája 2019, keďže ide o naliehavú vec patriacu do rozhodovacej pôsobnosti senátu, rozhodnutie o ktorej neznesie odklad, pridelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu.

3. Zo sťažnosti, z jej príloh a vyžiadaného spisu Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 85/2014 vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 85/2014-639 z 25. apríla 2016 uznaný za vinného zo spáchania zločinu neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 ods. 1 a 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) na tom skutkovom základe, že *„v období od presne nezistenej doby mesiaca október 2011 do presne nezistenej doby mesiaca február 2012 dával [REDACTED], konajúcemu za firmu [REDACTED], príkazy na zber, prepravu a uloženie inertného odpadu v objeme 16.928,3 m³, čo predstavuje 22.006,79 ton odpadu v rozsahu 441.932,18 eur na miesto, ktoré na tento účel nebolo určené, a to na pozemky parc. č. [REDACTED] o výmere 25.130 m², zastavané plochy a nádvoria, k. ú. [REDACTED]“*.

██████████ vo výmere 6.688 m², zastavané plochy a nádvoria, k. ú. ██████████, vedené na LV č. ████████ k. ú. ██████████, ktorých vlastníkom sú ██████████
██████████ vo vlastníckom podiele 1/1, ďalej na pozemky parc. č. ██████████
██████████ vo výmere 7.308 m², zastavaná plocha a nádvoria, k. ú. ██████████, ██████████ vo výmere 4.792 m², zastavaná plocha a nádvoria, k. ú. ██████████, vedených na LV Č. ██████████, k. ú. ██████████, ktorých vlastníkom bola ██████████, vo vlastníckom podiele 1/1 a takéto nakladanie s odpadmi bolo v rozpore s ustanovením § 18 ods. 1, 4 písm. a/, § 19 ods. 1 písm. g/ zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov“.

Označeným rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov a zároveň mu bola podľa § 287 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uložená povinnosť nahradiť poškodenej obchodnej spoločnosti ██████████ (ďalej len „poškodená“), škodu vo výške 125 356 € (so zvyškom nároku na náhradu škody bola poškodená odkázaná na občianske súdne konanie, pozn.).

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania sťažovateľa, ako aj odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Ružomberok rozsudkom č. k. 3 To 79/2016-681 zo 6. októbra 2016 podľa § 321 ods. 1 písm. d) a f) v spojení s § 321 ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok prvostupňového súdu vo výrokoch o treste a o náhrade škody a, rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov a podľa § 51 ods. 2 a 4 Trestného zákona prikázal sťažovateľovi v skúšobnej dobe na vlastné náklady odstrániť odpad z pozemkov, na ktoré bol na základe jeho príkazov v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi uložený. Krajský súd označeným rozsudkom poškodenú s jej nárokom na náhradu škody (v celom rozsahu, pozn.) podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal na civilný proces.

5. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 79/2016 zo 6. októbra 2016 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tdo 18/2017 zo 6. júna 2017 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

6. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, a svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

«Sťažovateľ napáda uznesenie najvyššieho súdu preto, lebo v konaní, ktoré mu predchádzalo vrátane konaní prvostupňového a odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu, keď súdy subsumovali skutkový stav pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu. Práve toto sa stalo jedným z dovolacích dôvodov - § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Sťažovateľ sa okrem iného, počas celého trestného procesu obhajoval tým, že sa protiprávneho konania, ktoré mu kládla obžaloba za vinu nedopustil. Súdy striktne trvali na jeho vine, napriek existencii kardinálneho dôkazu, ktorý bol do trestného spisu pripojený a ktorým bolo rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia v Ružomberku, úseku štátnej správy odpadového hospodárstva č.: OH 2013/00014-27 zo dňa 4. 3. 2013. Orgán štátnej správy pri posudzovaní veci v intenciách zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vec šetril a určil zodpovednú osobu za umiestnenie odpadu v rozpore s týmto zákonom spoločnosť [REDAKOVANÉ]. Objasnenie ďalších dôležitých okolností, za ktorých došlo k nakladaniu s odpadom, nebolo v trestnom konaní vykonané, napriek tomu, že sa sťažovateľ domáhal zabezpečenia navrhovaných listinných, najmä účtovných dokladov, ktorými by došlo k objasneniu, ktoré subjekty v rozhodnom čase v areáli bývalej tehelne vykonávali pracovné činnosti.

... Zákonodarca pri tomto trestnom čine, ktorý môže byť spáchaný aj z nedbanlivosti, určil jeden zo základných jeho znakov výšku škody hroziacej resp. spôsobenej na životnom prostredí v dôsledku porušenia právnych predpisov. Znaky trestného činu má takéto protiprávne konanie len vtedy, keď je ním spôsobená škoda prevyšujúca sumu 266 Eur, tzv. škoda malá. Je neprípustný a nezákonný postup, aby sa súdy pre určovanie tohto dôležitého faktora určujúceho právnu kvalifikovanosť skutku uspokojili s odborným vyjadrením osoby neoprávnenej určovať takúto škodu. [REDAKOVANÉ] v čase určovania

rozsahu nakladania s odpadmi nemal spôsobilosť oceňovať škody na úseku životného prostredia. Mal len oprávnenie vydávať odborné posudky v oblasti spaľovania a úpravy odpadov, čo je absolútne nepríbuzenský odbor /odvetvie/. Ocenenie, ktoré určil nezodpovedá požiadavke v zmysle § 124 až 126 Tr. zák.

... Sťažovateľ na hlavných pojednávaniach navrhoval vykonať viacero dôkazov, ktoré by osvedčovali dôležité skutočnosti pre trestné konanie, avšak súd sa tým neriadil a dôkazy vykonávané v prospech sťažovateľa /obžalovaného/ odmietol vykonať, čím nezákonne zasiahol do spravodlivosti súdneho konania.

... Krajský súd v Žiline svojim uznesením z 5. 8. 2015 č. k. 3 To/79/2015-568 rozhodujúc o odvolaní sťažovateľa /obžalovaného/ a prokurátora proti (v poradí prvému, pozn.) rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 4. 3. 2015 sp. zn. 1 T/85/2014 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu odvolaním zrušil a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

... Krajský súd dal obžalovanému a aj prokurátorovi za pravdu v tom, že bude potrebné v tomto smere doplniť dokazovanie a napadnutý rozsudok zrušil aj preto, lebo došlo v konaní pred prvostupňovým súdom k závažnému porušeniu práv obžalovaného na obhajobu.

Za pozoruhodné sa javí konštatovanie odvolacieho súdu v tomto uznesení /str. 5 ods. tretí/, v ktorom sa uvádza, citujem: „... napadnutý rozsudok je v súčasnom štádiu predčasný, keďže je potrebné podstatnú časť dôkazov zopakovať, resp. podľa potreby prípadne vykonať aj ďalšie.“

Krajský súd v rozpore so zásadou kontradiktórnosti a rovnosti zbraní pripustil, že určité dôkazy hoci vykonané protizákonne, a to bez zabezpečenia práva obžalovaného vyjadriť sa k nim na hlavnom pojednávaní dňa 9. 2. 2015, boli akceptované a súdy na ne prihliadli v rámci ich hodnotenia, čo je v rozpore s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Je nutné zdôrazniť, že takto získané nezákonné dôkazy si osvojil aj Najvyšší súd SR v rámci rozhodovania o dovolaní a z nich vychádzal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím, keď odmietol dovolanie odsúdeného /sťažovateľa/ zasiahol do práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

... Napadnuté právoplatné uznesenie najvyššieho súdu je rozporuplné, nepresvedčivé a nezohľadňujúce stav konania, ktoré mu predchádzalo, čo ho robí nezákonným.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany...»

7. Sťažovateľ na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6. 6. 2017 v sp. zn. 3 Tdo/18/2017 a konaním mu predchádzajúcim bolo porušené.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6. 6. 2017 v sp. zn. 3 Tdo/18/2017 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.“

8. Uznesením sp. zn. IV. ÚS 85/2018 z 1. februára 2018 ústavný súd podľa § 25 ods. 3 v tom čase účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie. Označeným uznesením ústavný súd zároveň návrhu sťažovateľa na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyhovел.

9. Ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie vyzval najvyšší súd na vyjadrenie sa k sťažnosti. Na výzvu reagovala predsedníčka najvyššieho

súdu, ktorá k svojmu prípisu č. KP 3/2018 z 5. apríla 2018 pripojila vyjadrenie predsedníčky senátu 3 T najvyššieho súdu (ďalej aj „predsedníčka senátu“).

Predsedníčka senátu vo svojom vyjadrení z 29. marca 2018 poukázala na skutočnosť, že najvyšší súd, rozhodujúc o dovolaní sťažovateľa, sa nestotožnil s jeho námietkami a nevzhladol dôvody na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ako ani rozsudku prvostupňového súdu. K námietke sťažovateľa, že jeho nevinu má preukazovať rozhodnutie obvodného úradu životného prostredia, konštatujúce zodpovednosť za nakladanie s odpadmi na strane obchodnej spoločnosti, ktorej on nebol konateľom, predsedníčka senátu (v podstate) uviedla, že zodpovednosť sťažovateľa v uvedenom smere vyplýva z iného rozhodnutia obvodného úradu životného prostredia, ako je to, na ktoré poukazoval sťažovateľ. K sťažovateľom navrhovanému vykonaniu listinných dôkazov uviedla, že *„nespokojnosť obvineného s rozsahom vykonaného dokazovania nezakladá žiadny dovolací dôvod“*, navyše najvyšší súd *„považoval túto otázku za zodpovedanú“*, keďže sa k nej vyjadril krajský súd vo svojom rozhodnutí. Výhradou sťažovateľa, že na hlavnom pojednávaní 9. februára 2015 nemal možnosť vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, sa najvyšší súd nemohol zaoberať, keďže sťažovateľ ju v dovolaní neuplatnil. Sťažovateľom namietaný spôsob zisťovania rozsahu spôsobenej škody podľa predsedníčky senátu patril ku skutkovým zisteniam, ktoré dovolací súd nie je oprávnený skúmať. Skutkový stav bol pritom súdmi nižšieho stupňa subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu. Podľa predsedníčky senátu najvyšší súd postupoval správne, keď vzhľadom na nenaplnenie dovolacích dôvodov dovolanie sťažovateľa odmietol na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom odôvodnil.

10. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie najvyššieho súdu prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu v liste doručenom ústavnému súdu 22. júna 2018 v podstate zopakoval časť svojej argumentácie z ústavnej sťažnosti a uviedol, že *„trvá na svojich doterajších písomných prednesoch a súhlasí v prípade potreby aby bolo vykonané ústne pojednávanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky“*.

11. Vzhľadom na oznámenia predsedníčky najvyššieho súdu z 5. apríla 2018 a právneho zástupcu sťažovateľa z 19. júna 2018, z ktorých možno vyvodit', že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

15. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa § 302 ods. 1 Trestného zákona (v znení účinnom v čase spáchania skutku, pozn.) kto nakladá s odpadmi v malom rozsahu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 302 ods. 4 Trestného zákona (v znení účinnom v čase spáchania skutku, pozn.) odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

Podľa § 124 ods. 3 Trestného zákona druhej vety (v znení účinnom aj v čase spáchania skutku, pozn.) pri trestnom čine neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 rozsahom činu sa rozumie cena, za ktorú sa odpad v čase a v mieste zistenia činu obvykle zbiera, prepravuje, vyváža, dováža, zhodnocuje, zneškodňuje alebo ukladá, a cena za odstránenie odpadu z miesta, ktoré na jeho uloženie nie je určené.

18. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

III.

19. Sťažovateľ v posudzovanej veci na základe argumentácie, ktorej podstatná časť je citovaná v časti I tohto nálezu, namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva

vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Ústavný súd pred samotným prieskumom ústavnej akceptovateľnosti postupu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považuje za potrebné uviesť, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde (predtým podľa § 20 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z., pozn.) je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Vychádzajúc z uvedeného, keďže sťažovateľ v petite svojej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojich práv (výlučne) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, predmetom prieskumu sťažovateľom namietaného porušenia jeho v sťažnosti označených práv môže byť len označené rozhodnutie dovolacieho súdu (vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal), čomu zodpovedal aj rozsah prijatia ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu z 1. februára 2018.

21. V nadväznosti na uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, keď je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. V tomto smere ústavný súd dlhodobo plne akceptuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nie je už na základe samotného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie

dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku ospravedlňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom (napr. IV. ÚS 294/2010, I. ÚS 470/2014, II. ÚS 314/2017, IV. ÚS 186/2018).

22. V sťažovateľovej veci najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 79/2016 zo 6. októbra 2016, ktorým odvolací súd (v podstate) potvrdil odsudzujúci rozsudok prvostupňového súdu vo výroku o vine sťažovateľa a zrušil ho vo výrokoch o treste a o náhrade škody (o týchto otázkach rozhodol odvolací súd sám, pozn.). Z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 85/2014 vyplýva, že sťažovateľ v dovolaní proti rozsudku krajského súdu v rámci uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku (v zhode s argumentáciou obsiahnutou v jeho ústavnej sťažnosti, pozn.) namietal, že

- za nakladanie s odpadmi v danom prípade zodpovedali iné právne subjekty, a preto páchatelom trestného činu nemohol byť sťažovateľ,

- v trestnom konaní vedenom proti nemu neboli vykonané ním navrhované dôkazy, ktoré mali svedčiť o jeho nevine,

- pri stanovovaní výšky spôsobenej škody sa sudy uspokojili s odborným vyjadrením a do konania nebol pribratý znalec,

- krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s prípadným posúdením skutku podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu“).

23. Vo vzťahu ku kľúčovej námietke sťažovateľa, že zodpovedným za neoprávnené nakladanie s odpadmi bol v danom prípade právny subjekt (obchodná spoločnosť), ktorého štatutárnym orgánom nebol sťažovateľ, najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal najmä na to, že „*Obvodný úrad životného prostredia v Ružomberku rozhodnutím zo 4. marca 2013, číslo OH 2013/0014-26 rozhodol, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], v ktorej bol obvinený konateľom, je zodpovedná za umiestnenie odpadu v rozpore so zákonom na pozemkoch CKN parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ], ktorý pochádza*

z vyčistenia rozostavanej výrobnjej haly pri hlinisku“. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na obsah vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 85/2014 (ktorého súčasťou je aj vyšetrovací spis, pozn.), z ktorého vyplýva, že Obvodný úrad životného prostredia v Ružomberku (ďalej len „obvodný úrad“) rozhodnutím č. OH 2013/00014-27 zo 4. marca 2013 rozhodol, že „osobou zodpovednou za umiestnenie odpadu v rozpore so zákonom o odpadoch na nehnuteľnostiach: pozemky C-KN parc. č. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] (ďalej časť hliniska) je [REDAKOVANÉ]. Odpad pochádza z odstránenia technológie tehelne“ (č. l. 211 spisu). Rozhodnutím č. OH 2013/00014-26 zo 4. marca 2013 obvodný úrad rozhodol, že „osobou zodpovednou za umiestnenie odpadu v rozpore so zákonom o odpadoch na nehnuteľnostiach: pozemky C-KN parc. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] (ďalej časť hliniska) je [REDAKOVANÉ]. Odpad pochádza z vyčistenia rozostavanej výrobnjej haly pri hlinisku súp. č. [REDAKOVANÉ], na pozemku C-KN parc. č. [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ]“ (č. l. 206 spisu). Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie obvodného úradu, na ktoré sa odvoláva sťažovateľ a ktoré podľa neho preukazuje jeho nevinu, sa vzťahuje na odpad iného pôvodu, ako je odpad, za neoprávnené nakladanie s ktorým bola (iným) rozhodnutím obvodného úradu konštatovaná zodpovednosť obchodnej spoločnosti, ktorej konateľom bol v tom čase sťažovateľ a ktorý je súčasťou skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku okresného súdu vydaného proti sťažovateľovi. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v tejto časti preto ústavný súd považuje za ústavne konformné.

24. K dovolacej námietke sťažovateľa, že sudy nižšieho stupňa nevyhoveli jeho návrhom na doplnenie dokazovania, najvyšší súd v napadnutom uznesení (v podstate) uviedol, že uvedená skutočnosť môže znamenať porušenie práva obvineného na obhajobu (len) v prípade, že „súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu“, k čomu však vo veci sťažovateľa nedošlo. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na relevantnú časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 79/2016 zo 6. októbra 2016, ktorý v tejto súvislosti uviedol: „Pokiaľ obžalovaný namieta, že nebolo

vykonané dokazovanie v dostatočnom rozsahu, keď sa nezabezpečili listinné dôkazy a účtovné doklady jednotlivých spoločností, ktoré nakladali s odpadom, z ktorých by bolo zrejmé, kto takéto nakladanie dohadoval, v akom čase a v akom rozsahu, považuje krajský súd aj tieto námietky za nedôvodné, nakoľko zo zadovážených dôkazov možno bezpochyby dospieť k záveru, že odpad v objeme uvedenom v napadnutom rozsudku bol prepravovaný na parcely uvedené v rozsudku v období uvedenom v rozsudku výlučne na základe požiadaviek obžalovaného. Zo spisu navyše vyplýva, že mnohé doklady už nie je možné ani zabezpečiť, nakoľko z vyjadrenia osôb, ktoré by mohli nimi disponovať vyplýva, že už nimi nedisponujú. V tejto súvislosti krajský súd poznamenáva, že skutkový stav tak, ako bol zistený prvostupňovým súdom a premietnutý do skutkovej vety napadnutého rozsudku dostatočne vyplýva z už doposiaľ zabezpečených a vykonaných dôkazov.“

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, v spojení s procesne bezprostredne mu predchádzajúcim rozsudkom odvolacieho krajského súdu, s ktorým z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je aj v kontexte označenej námietky sťažovateľa z ústavného hľadiska akceptovateľné, keďže z označených rozhodnutí jednoznačne vyplýva, prečo príslušné súdy nepovažovali vykonanie sťažovateľom navrhovaných dôkazov pre náležité objasnenie veci za potrebné.

25. Za ústavne udržateľný považuje ústavný súd aj postup najvyššieho súdu, ktorý sa s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bližšie nezaoberal dovolacou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa (podľa neho) ustálenia výšky spôsobenej škody, resp. rozsahu trestného činu, zo spáchania ktorého bol sťažovateľ uznaný za vinného, s odôvodnením, že dovolací súd nie je oprávnený skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku. Ústavný súd nad rámec napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v tejto súvislosti dodáva, že z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že rozsah činu bol v danom prípade určený v súlade s kritériami ustanovenými v § 124 ods. 3 druhej vete Trestného zákona, a to osobou odborne spôsobilou na vydávanie odborných posudkov vo veciach odpadov. Účelom vo veci podaného odborného vyjadrenia teda nebolo určenie výšky škody na životnom prostredí tak, ako to tvrdí sťažovateľ, ale stanovenie rozsahu spáchaného skutku. Námietka sťažovateľa, že osoba poskytujúca odborné vyjadrenie v danom prípade

nebola oprávnená, resp. spôsobilá určovať výšku škody na živnom prostredí, preto neobstojí.

26. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že krajský súd nezvážil možné posúdenie skutku podľa zákona o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na to, že takýto postup vo veci sťažovateľa nebol možný, keďže „*pri činnosti, ktorú vykonával obvinený v areáli bývalej tehelne, nedochádzalo ku ťažbe nerastov a taktiež ani nešlo o odpad z ťažobného priemyslu*“. Uvedený záver považuje ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci za logický a konformný s podstatou a účelom označenej právnej normy.

27. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že nemal možnosť zúčastniť sa dokazovania vykonaného výsluchom (siedmich) svedkov na hlavnom pojednávaní 9. februára 2015 (čo viedlo k zrušeniu v poradí prvého odsudzujúceho rozsudku okresného súdu uznesením krajského súdu z 5. augusta 2015, pozn.), sa ústavný súd po preskúmaní obsahu dovolania sťažovateľa zo 16. februára 2017 stotožňuje s vyjadrením predsedníčky senátu 3 T najvyššieho súdu, že dovolací súd sa touto výhradou sťažovateľa v napadnutom uznesení nemohol zobrať, keďže sťažovateľ ju v dovolaní neuplatnil. Ústavný súd navyše v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť vyplývajúcu z obsahu spisu okresného súdu, že všetci dotknutí svedkovia (s výnimkou jedného, ktorý medzičasom zomrel, pozn.) boli (po vrátení veci odvolacím súdom) opätovne riadne vypočutí na hlavnom pojednávaní vykonanom 21. marca 2016, 11. apríla 2016, resp. 25. apríla 2016, a teda sťažovateľ mal možnosť v plnom rozsahu realizovať svoje právo vyjadriť sa (aj) k týmto dôkazom.

28. Na základe uvedených skutočností, sumarizujúc už vyslovené čiastkové závery, ústavný súd po preskúmaní sťažnosti, jej príloh, ako aj vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 85/2014 konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ako ani konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, nevykazujú znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými relevantnými výhradami sťažovateľa

uplatnenými v jeho dovolaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 79/2016 zo 6. októbra 2016 a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil.

29. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu (a konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo) nevyhoviel.

30. Vzhľadom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia jeho v ústavnej sťažnosti označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2019